

20.4.2023

STM131:00/2021
VN/28917/2021**2023/4 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 20.4.2023**

Aika 20.4.2023 klo 13.00-14.30

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjärvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Katja Danner	STM, asiantuntija
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijasihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. ASA-lain uudistaminen

Danner esitteli asiaa koskevan muistion. Muutostarve johtuu siitä, että syöpädirektiivi tulee kattamaan myös lisääntymisvaaralliset aineet ja vastaavat muutokset tehtäisiin myös kansallisesti. Nyt pohdittavana on, kuka pitää lisääntymisvaarallisille aineille altistuneista työntekijöistä luetteloa ja miten kauan tietoja säilytetään. TTL on tunnistanut kolme vaihtoehtoa. Työnantaja voisi säilyttää tiedot itse viisi vuotta eikä hän ilmoittaisi niitä ASA-rekisteriin. Toisena vaihtoehtona työnantaja ilmoittaisi tiedot ASA-rekisteriin, jossa niitä säilytettäisiin sama aika kuin syöpävaarallisille aineille altistuneiden tietoja (ASA-lain mukaan 80 vuotta). Kolmas vaihtoehto on, että työnantaja ilmoittaisi tiedot ASA-rekisteriin ja tiedot poistettaisiin rekisteristä viiden vuoden kuluttua. Direktiivistä tulee velvoite pitää luetteloa ja säilyttää tietoja vähintään viisi vuotta. EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietoja ei tule säilyttää turhaan tai pitempään kuin niitä tarvitaan. On oikeudellisesti mahdollista, että työnantaja säilyttäisi tiedot itse. Esimerkiksi työturvallisuuslaissa on säädetty, että työnantajan tulee pitää luetteloa biologisille tekijöille altistuneista työntekijöistä ja luetteloa on säilytettävä vähintään 10 vuotta. Tulee pohtia, onko siitä jotakin hyötyä, että tiedot ilmoitettaisiin ASA-rekisteriin.

Keskusteltiin, ja kaikki kantaa ottaneet pitivät parempana sitä, että työnantaja ilmoittaisi tiedot ASA-rekisteriin. Tiedot olisivat silloin varmassa tallessa ja käytettävissä myös esim. työpaikan vaihtamisen jälkeen. Laajasti myös toivottiin, että tietoja voitaisiin säilyttää pitempään kuin viisi vuotta, tätä pidettiin perusteltuna erityisesti tutkimusmielessä. Todettiin, että tutkimus-, tilastointi- ja koulutustarkoituksia varten henkilötietoja ei tarvitsisi välttämättä säilyttää yli viittä vuotta. Näihin tarkoituksiin tiedot voisi anonymisoida ja säilyttää vain tiedot siitä, missä altistutaan ja mille aineille. Taxell kertoi, että tietojen anonymisointiin liittyisi teknisiä haasteita. Päätettiin selvittää asiaa.

4. Tilannepäivitys lyijy- ja di-isosyanaattidirektiivin ja asbestidirektiivin etenemisestä

Puheenjohtaja kertoi, että valmistelussa on ehdotettu eräitä muutoksia koskien lyijyä ja di-isosyanaatteja. Lyijy poistuu verestä hitaasti, ja työntekijöillä, jotka ovat altistuneet nykyisen raja-arvon mukaisille pitoisuuksille, tulee olemaan uutta raja-arvoa korkeampi veren lyijypitoisuus vielä pitkään. Ei ole perusteltua irtisanoa heitä siksi, että heidän verensä lyijypitoisuus on liian korkea. Tämän vuoksi ehdotukseen on otettu siirtymäajat. Siirtymäaikana raja-arvo 35 µg/100 ml verta koskisi kaikkia, ja raja-arvo putoaisi 1.9.2028 alkaen varsinaiseen raja-arvoon 15 µg/100 ml verta. Niitä työntekijöitä koskien olisi poikkeus, joiden veren lyijypitoisuus on korkea aiemman työskentelyn takia. Heidän kohdallaan hyväksyttäisiin enintään arvo 70 µg/100 ml, ja seurannalla varmistetaan, että heidän verensä lyijypitoisuus on laskussa. Siirtymäajan jälkeen vanhoilla työntekijöillä saisi viimeisimmän ehdotuksen mukaan edelleen olla arvo 70 µg/100 ml ja pitoisuuden olisi oltava laskeva. Hedelmällisessä iässä olevia naisia koskisivat terveystarkastukset, jos heidän verensä lyijypitoisuus ylittäisi kansallisen altistumattoman väestön viiterajan tai, jos jäsenmaassa ei ole asetettu kansallista viiterajaa, 4,5 µg/100 ml verta. Lyijy tulee katsoa ei-kynnsarvollaiseksi lisääntymisvaaralliseksi aineeksi, eli altistuminen sille tulee minimoida. Edellytetään myös, että komissio laatii ohjeistusta siitä, miten biologisia mittauksia tulee tehdä ottaen huomioon aiempi lyijyaltistus ja miten työterveyshuollon tulee toimia hedelmällisessä iässä olevien naisten erityissuojelussa.

Asbestista puheenjohtaja kertoi, että Euroopan parlamentin valiokunta muuttaa mahdollisesti mietintöönsä merkittävästi. Tietoa saadaan mahdollisesti toukokuun puolivälissä. Asbestidirektiivi ei valmistu Ruotsin puheenjohtajuuskauden aikana.

5. Perustelumuistiot

- akryylinitriili

Taxell kertoi, että akryylinitriili on yksi aineista, joille on tulossa asetukseen uusi sitova raja-arvo ensi vuonna. Kyseessä on helposti haihtuva ja reaktiivinen neste, jota käytetään pääasiassa raaka-aineena kemianteollisuudessa. Sieltä on joitakin yksittäisiä mittauksia, niissä pitoisuudet olivat melko matalat. Aine imeytyy helposti ihon, hengitysteiden ja ruuansulatuskanavan kautta. Se poistuu elimistöstä melko nopeasti. Lyhytaikainen voimakas altistuminen höyryille aiheuttaa ärsytystä ja keskushermostotyyppisiä oireita, ja toistuvan altistumisen oireet ovat mahdollisesti samat, mutta laadukkaita tutkimuksia ei juuri ole. Työperäisen altistumisen ja syövän välillä ei ole havaittu yhteyttä. Eläinkokeissa nähdään, että akryylinitriili on välittömästi myrkyllistä ja ärsyttävää. Toistuvan altistumisen kokeessa on havaittu lähinnä paikallisia vaikutuksia sekä keskushermostotyyppisiä systeemisiä vaikutuksia. Aine on genotoksista bakteeri- ja solukokeissa, mutta eläinkokeet ovat pääosin negatiivisia. Rotilla on havaittu lisääntynyt aivokasvainten esiintyvyys, samoin suun kautta altistetta saaneilla on havaittu ruuansulatuskanavan kasvaimia. Sikiönkehitykselle ei ole havaittu haittaa. RAC:n arvioinnin mukaan akryylinitriili on eläimillä karsinogeeninen. Ei ole täysin tiedossa, miten relevanttia tämä on ihmiselle, mutta varovaisuusperiaatetta tulee noudattaa. Aineella on annoskynnys tai taitekohta, jonka alittuessa syöpäriski on pieni. RAC on ehdottanut suojaavaksi tasoksi 1 mg/m³ 8h altistumisessa, ja sitovaksi raja-arvoksi on otettu RAC:n esittämä terveysperusteinen taso. Raja-arvo tulisi voimaan 2026, mikäli hyödynnetään direktiivin sallimaa siirtymäaikaa. Aineella on huomautus ihoherkistävyydestä.

Puheenjohtaja katsoi, että raja-arvo ei vaikuttaisi olevan ongelmallinen. Hän kysyy vielä Irpolalta näkemystä, halutaanko raja-arvolle hyödyntää direktiivin siirtymäaikaa vai laitettaisiinko raja-arvo voimaan jo asetuksen voimaan tullessa vuonna 2024. Samaa voivat myös muut jäsenet pohtia. Asiaan palataan ensi kerralla.

6. EU:n riskiperusteinen lähestymistapa karsinogeenien raja-arvojen asettamisessa (Risk-based Approach)

Ei käsitelty.

7. Muut asiat

Ei ollut.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 31.5. klo 10-12.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.30.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri